

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XXVIII. Vtrum censuerit Christum hominem esse desiisse, postquam
mortuus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

sapientia est, participatione sapientes esse definit, Christumque congrua saluti nostra dicendo A
& faciendo, patiendū & sustinendo, factum esse & deorsum hominibus exemplum redendū, & eis qui
suis sunt Angelis exemplum imitandū. Ecclesie sane decretis nequaquam repugnat hæc pro-
positio; primam gratiam Angelis, ac deinde perseverantiæ donum Christum sanguine
suo promeruisse, ut eo sensu Angelorum quoque conservator, & ut loquitur Tertulia-
nus, Saluator dici possit. Minime vero Didymi suffragium hic præterendo, quippe qui
Origenis causa male audierit; hæc nihilominus verba ipsius proferam è Commentar.
in 1. Petr. 3. quæ Origeniano sermone turgent: *Sicut enim homines abstinentes à peccatis sub-*
jecti sunt; ita & superiora rationalia correcta spontanei culpis, quæ forsitan habuerunt, ei subiecta sunt,
completa dispensatione habita pro salute sanctorum.

Huc adde, quæcunque fere super eo argumento proposuit Origenes, hæsitando & in- B
quirendo, non affirmando proposuisse: velut in illo insigni loco ex Homil. 1. in Levit. *sed*
& hoc fortasse inquit, non sine causa fit &c. Item: *Nisi quia forte hoc intelligi voluit &c.* & in al-
tero ex Hom. 2. *Vide ergo ne forte Iesus &c.* Tum in eo qui petrus est è Tom. 1. in Ioh. p. 32.
33. quomodo Subterraneis similis factus sit, dubie inquirat. Apertissime vero fluctuationē
suam exprimit, cum varias illas Christi apparitiones recenset: *De quibus, inquit, quamvis*
periculosum videatur charulis committere, tamen non otiose præterenda sunt dicta sapientium & eni-
gnata; sed subtili admodum mentis acie, (in quantum res patiatur) velut per quoddam speculum contem-
planda; ne forte si qui Verbum caro factus apparuit postus in carne, &c.

Orig. libr. 1.
in Epist. ad
Rom.

XXVII. Inter sacrilega Manichæorum dicta refert insigne illud Augustinus libr. 20.
contra Faustum, cap. 2. Christum qui Dei virtus & sapientia est, quasi bipertitum in Sole C
& Luna habitare; ac in Sole quidem, qua Dei virtus est; in Luna vero, qua sapientia. Phi-
latrius item Har. 55, & Augustinus ad Quodvultdeum, Har. 59, Seleucum & Hermiam
arguunt, negantes *Sabvatorum in carne scire ad dextram Patris, sed expoliasse carnem, & pos-*
uisse in sole æquariari; hoc adductos Prophetæ Psalm. 18. 6. *In Sole posuit tabernaculum suum.*
Criminis ejusdem Hermogenem compellat Theodoretus libr. 1. Har. Fabul. cap. 19. à
quo verisimile est virus hujusmodi, ut alia multa, Manichæos fuisse; non ab Origene,
quem tamen insinuat Serapion Thmucensis cognomento Scholasticus, quasi erroris hu-
jus Manichæi auctor fuerit, ut pote qui proxime laudatum Davidis locum illustans Chris-
tum scripserit, cum in cælum ascenderet, obdormisse, & deposito in Sole corpore, ani-
mam in cælum ad dextram Patris intulisse. Hæc quidem in libro Serapionis adversus Ma- D
nichæos haberi scribit Sixtus Senensis Biblioth. sanct. libr. 5. & post ipsum Genebrardus
in Collectaneis Origeni præfixis. At nihil hujusmodi reperio in hoc Serapionis opere;
prout editum reperitur in Bibliotheca Patrum. Binerus vero in libello De salute Origenis
hoc ipsum scripsisse refert Serapionem in Commentar. in Psalm. 18. Profecio Origenistas
quosdam non multum ab simili culpa insinuat Orosius in Commonitorio ad Augusti-
num; pertendere eos dicens Christum antequam in terras descenderet, remissionem An-
gelis, assumpto eorum quos adibat corpore, prædicasse; ac tandem humanum corpus induisse,
hoc passione & resurrectione determinatam, nusquam donec usque ad Patrem veniret, ascendendo ten-
nuasse; ita neque depositum unquam fuisse corpori, nec in corpore ullo regnantem circumscripti Deum.
Quæ cum in libro Augustini contra Priscillianistas & Origenistas, ut alij eorundem erro- E
res ipsi ab Orosio propositi, nusquam confutata appareant, concludo partem aliquam li-
belli hujus intercidisse.

Quæ autem in ea versari sententia potuit Origenes, quæ hæc scripsisse refert Pamphi-
lus in Apologia: *Quid est quod dixit: In Sole posuit tabernaculum suum? Quidam quidem dicebant*
quod Sator noster ascendens è terris ad cælum, & corpus suum assumens, pervenit usque ad eum cir-
culum qui Solis Zona nominatur; & ibi, aiunt, posuit tabernaculum corporis sui: non enim ultra erat
possibile id progredi. Sed hæc illi ita sentiunt, pro eo quod allegoriam nolunt in Scriptura divina recipere,
& ideo pure historie deservientes, hujusmodi fabulas & figmenta componunt. Tum locum hunc
Prophetæ postmodum ita interpretatur, Tabernaculum Christi esse Ecclesiam; Solem vero,
Deum, qui lux æterna est, & Sol justitiæ. Quinetiam Hermogenem hujus propugnato- F
rem insaniæ confutasse Origenem tradit Theodoretus. Placet ergo Sixti Senensis & Ge-
nebrardi conjectura, delirium illud à Manichæis fuisse Origeni affictum, corruptosque
ejus libros ad conciliandam impietati suæ fidem. Minime vero placet altera Genebrardi
responsio, negati simpliciter id posse, quia Origenis liber non extat: nam quo recidet Se-
rapionis auctoritas, quem extollit Hieronymus?

Theodoret.
Har. libr. 1.
cap. 19.

XXVIII. Difficilius sententia hæc affinis prioris illius excusari potest, quam Homil.
29. in Luc. consignavit Origenes. *Quod si, inquit, tentatus, illum (Christum) imitatus fueris*
quæ pro te tentatus est, & omne viceris sentimentum, habebis spem cum eo qui tunc homo fuit, nunc au-
tem homo esse cessavit. Nam si qui quondam homo erat, postquam tentatus est, & recessit ab eo Diabo-
lus, usque ad tempus mortis à mortuis resurgens ultra non morietur; omnis autem homo mortis subiacet:

A *iste ergo qui nequaquam moritur, jam non est homo, sed Deus est.* Dixi sententiam hanc prioris illius esse affinem; nam si persuasum revera habuisset Origenes corpus suum in Sole Christum deposuisse, consecrarium erat eum quoque humanitate exutum arbitrari. Similis propemodum fuisse fertur Marcelli Ancyrani doctrina, futurum credentis, ut carnem post resurrectionem Christus abjiceret, ac homo proinde & rex esse desineret. At alia fuit Origenis ratiocinatio, nam neque Christum à suo corpore sejunctum esse putavit (de tri-duo jam non loquor, quo in sepulcro mortuum ipsius corpus jacuit) ut demonstravimus, & eum jam hominem idcirco esse negat, quia quisquis morti non subjacet, neutiquam hominem esse censet. In quo quamquam circa hominis nomen quaestio versetur, cum de re constet, fatendum nihilominus temerariam esse vocem hanc, ideoque repudiandam.

B **XXIX.** Celebris est Bernardi adversus Origenem querela, in Sermone qui inscribitur, De verbis Origenis, in quo graviter eum incesit, quod Homil. 7. in Levitic. Christum dixerit etiam nunc lugere peccata nostra; Christum quippe dum viveret, ejusmodi affectionibus fuisse obnoxium, sed postquam caelo successit, jam non dolore tangi; gaudentibus quidem adgaudere, sed cum moerentibus non moerere; quamvis efficaciorum pro delinquentibus habeat affectum, quam qui pro flentibus flent, aut animam ponunt: idemque de Beatis esse sentiendum. Respondet Genebrardus, pio sensu id ab Origene dictum frustra à Bernardo reprehendi; cum Paulus ipse Rom. 8. 26. dixerit *Spiritus postulare pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* G. mbr Col. l. 1. cap. 6.

C autem quippiam persensere Spiritum sanctum minime Paulum intellexisse puto; nec certe putant Interpretes. Sic locum exponit ipse Origenes libr. 7. in Epist. ad Rom. *Sanctus Spiritus ubi oppugnationibus carnis perturbari nostrum spiritum videtur, & nescientem quid orare debeat secundum quod oportet, ipse velut magister orationem praemittit, quam nos per spiritum, si tamen discipulus esse sancti Spiritus desiderat, prosequatur: ipse gemitus offert, quibus nos per spiritum discat ingemiscere, ut repropiciet sibi Deum.* Confirmat hanc expositione illud Pauli Gal. 4. 6. *Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filij sui in corda vestra, clamantem, Abba, pater; & aliud simile Rom. 8. 15.* Nihil magis arridet Sixti Senensis excusatio, Origenis verba ita accipientis; cate- Sixt. Sen. lib. 5. dist. 1.

D *suus stetit & compassionem aliena iniquitatis infundit.* Ad Christum, non ad Christi membra pertinere sententiam Origenis haec ipsius verba ostendunt Hom. 7. in Levit. *Salvator meus luget etiam nunc peccata mea. Salvator meus letari non potest, donec ego in iniquitate permaneo. Quare non potest? quia ipse est advocatus pro peccatis nostris apud Patrem, sicut Iohannes Synopsista ipse pronuntiat dicens: Quia nisi quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum justum, & ipse est repropicius pro peccatis nostris.* Quae non aliter sane quam de Christo possunt intelligi. Merito ergo hic accusatum à Bernardo Origenem candide fateamur.

XXX. Videndum nunc est an Christi regnum post resurrectionem desitutum senserit. Id quidem crimini dat ipsi Theophilus Alexandrinus Pasch. 2. dat & Epiphanius in Anacephalaxi. Augustinus in libro contra Priscillianistas & Origenistas id ipsum, ut ab Origenista assertum, impugnat cap. 7. Quod cum in Commonitorio Orosij, cui hoc libello respondet Augustinus, inter alias adversus Origenistas criminationes hodie non extet, aliqua sui parte multatum esse conjecerim. Iustinianus quoque in Epistola ad Quintam Synodum, quam refert Cedrenus, futuram rerum omnium *καταρτιστικὴν* Origenista obijciens, arbitrari eos ait, fore ut impij quilibet cum Deo jungantur, eodem modo quo ipsi conjungitur Christus, ita ut prius conjuncti erant, *ὡς ἡνδραπίαν ἐν διαζωοῦν τῶν χριστῶν ἀεὶ τῶν ζωῶν τῶν πνευμάτων, ἢ τῆν ἰσχύαν, ἢ τῆν γνῶσιν, ἢ τῆν δυνάμιν, ἢ τῆν ἐνεργείαν.* Adeo ut nulla re differat Christus à reliquis ratione praeditis, neque substantia, neque cognitione, neque virtute, neque operatione. Iactant hoc idem adversus Origenem & Origenistas Sophronius Hierosolymitanus Episcopus in Epistola ad Sergium Patriarcham Constantinopolitanum, & Anonymus ille Photij Cod. 117. & Iohannes Damascenus in libr. de Hares. & Zonaras libr. 2. Ab. 11 Synod. 6.

F Hiltor & Guido Carmelita, in Haresi Origenistarum. Idem fuit post Origenem Marcelli Ancyrani, ejusque discipuli Photini error; qui ut humanitatem relictum à Christo ac depositum iri, ac regnum proinde quod ad Christum qua homo est pertinet, dimittendum ab eo sentiebant; ita Origeni, post attributam deferendam olim à Christo carnis sententiam, ut supra diximus, nunc altera quoque illi consecraria, abijciendi aliquando ab eodem regni adscribitur. Quamquam non nihil utriusque discrepat causa; nam regia potestate humanitati suae conjuncta exutum iri Christum sentiebat Marcellus; Origenem vero regnum, quo tamquam Deus potitur, abdicaturum eum censuisse Theophilus credit, quemadmodum ex ejus confutatione liquet, in qua Patris & Filij unitatem probat. Qua quanam atrocior accusatio intendi potest? Si putasse dixisset Origenem regio dominatu, quo Christi humanitas praedita est, privatum iri post re-